

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 15 januari 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 96/9/EG — Rättsligt skydd för databaser — Databas som inte åtnjuter upphovsrättsligt skydd eller skydd genom en rätt av sitt eget slag — Avtalsrättslig begränsning av användares rättigheter till databasen”

I mål C-30/14,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna) genom beslut av den 17 januari 2014, som inkom till domstolen den 22 januari 2014, i målet

Ryanair Ltd

mot

PR Aviation BV,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta, domstolens vice-ordförande K. Lenaerts (referent) samt domarna J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev och J.-L. da Cruz Vilaça,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 november 2014,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Ryanair Ltd, inledningsvis företrädd av M. van Heezik, A. van Aerde och R. Le Poole, därefter av A. van Aerde och R. Le Poole, advocaten,
- PR Aviation BV, genom A. Groen, advocaat,
- Europeiska kommissionen, genom J. Samnadda och F. Wilman, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: nederländska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser (EGT L 77, s. 20).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Ryanair Ltd (nedan kallat Ryanair) och PR Aviation BV (nedan kallat PR Aviation) rörande PR Aviations användning av uppgifter från Ryanairs webbplats för kommersiella syften.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Direktiv 96/9 innehåller fyra kapitel.
- 4 I kapitel I i direktiv 96/9, som har rubriken ”Tillämpningsområde”, återfinns artikel 1, som har samma rubrik. I artikel 1.1 och 1.2 föreskrivs följande:

”1. Detta direktiv gäller rättsligt skydd för alla slags databaser.

2. I detta direktiv avses med databas: en samling av verk, data eller andra självständiga element som sammanställts på ett systematiskt och metodiskt sätt och som var för sig är tillgänglig genom elektroniska medier eller på något annat sätt.”

- 5 I kapitel II i detta direktiv, som har rubriken ”Upphovsrätt”, återfinns artikel 3, som har rubriken ”Skyddsföremålet”. Artikel 3.1 föreskriver att:

”I enlighet med detta direktiv utgör databaser som på grund av innehållets urval eller sammanställning utgör sådana intellektuella verk som kan utgöra föremål för upphovsrätt. Inga andra kriterier kan tillämpas för att besluta om skydd skall ges.”

- 6 I kapitel II återfinns artikel 5, som har rubriken ”Inskränkningar i förfogandet över verket”. Artikel 5 har följande lydelse:

”Till den del databasen kan utgöra föremål för ett upphovsrättsligt skydd åtnjuter basens upphovsman ensamrätt att själv utföra eller tillåta följande:

- a) provisorisk eller varaktig framställning av exemplar, helt eller delvis och oberoende av sätt eller form,
- b) översättning, bearbetning, arrangering eller annan transformation,
- c) att databasen eller en kopia härav görs tillgänglig för allmänheten. ...
- d) all förmedling, framställning eller offentligt framförande,
- e) all framställning av exemplar, spridning, förmedling, förevisning eller offentligt framförande av resultaten av de förfoganden som citerades i punkt b.”

- 7 I kapitel II återfinns även artikel 6, som har rubriken ”Undantag från inskränkningarna i förfogandet över verket”. I artikel 6.1 föreskrivs följande:

”Den behörige användaren av en databas eller exemplar av denna får utan särskilt tillstånd av databasens upphovsman förfoga över verket i enlighet med artikel 5, om förfogandet är nödvändigt för tillgång till innehållet i databasen eller för ett normalt utnyttjande av den. Om den behörige användaren enbart har tillstånd att använda en del av databasen, gäller denna punkt endast denna del.”

- 8 I kapitel III i direktiv 96/9, som har rubriken ”Rätt av sitt eget slag”, återfinns artikel 7, som har rubriken ”Rättighetens föremål”. I artikel 7.1 och 7.5 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall tillerkänna en databasproducent som vid anskaffning, granskning eller presentation visar sig innehålla en kvantitets- eller kvalitetsmässigt sett väsentlig investering, rätten att förbjuda utdrag och/eller återanvändning av hela eller en kvalitativt eller kvantitativt sett väsentlig del av databasens innehåll.

...

5. Återkommande eller systematiskt utdrag och/eller återanvändning av väsentliga delar av innehållet i den databas, som förutsätter förfoganden som strider mot normalt bruk av basen eller som orsakar databasproducenternas lagstadgade rättigheter oförsvarlig skada, är ej tillåtna.”

- 9 I kapitel III återfinns även artikel 8, som har rubriken ”Den behörige användarens rättigheter och skyldigheter” och föreskriver följande:

”1. Den databasproducent, vars databas på något sätt gjorts tillgänglig för allmänheten, kan inte förhindra den behörige användaren från att företa utdrag av och/eller återanvända kvalitativt eller kvantitativt sett mindre väsentliga delar av dess innehåll, oberoende av för vilket ändamål detta sker. I den mån den behörige användaren enbart har tillstånd att göra utdrag och/eller att återanvända en del av databasen, gäller denna punkt endast denna del.

2. Den behörige användare av en databas som på något sätt gjorts tillgänglig för allmänheten, får inte förfoga över den på sätt som strider mot ett normalt bruk av denna bas eller som oberättigat kränker databasproducentens legitima intressen.

3. Den behörige användare av en databas som på något sätt gjorts tillgänglig för allmänheten, får inte skada upphovsrättsinnehavaren eller innehavaren av en närstående rättighet rörande verk som denna bas innehåller.”

- 10 I kapitel IV i direktiv 96/9, som har rubriken ”Gemensamma bestämmelser”, återfinns artikel 15, som har rubriken ”Vissa indispositiva bestämmelser” och som anger att:

”Avtalsrättsliga bestämmelser som strider mot artikel 6.1 och 8 är ogiltiga.”

Nederländsk rätt

- 11 Direktiv 96/9 har införlivats i nederländsk rätt genom lag av den 8 juli 1999 om anpassning av nederländsk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser (Wet houdende aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken) (Stb. 1999, s. 303) (nedan kallad databaslagen).

12 I artikel 1 i upphovsrättslagen (Auteurswet) (nedan kallad Aw) föreskrivs följande:

”Upphovsrätten är den ensamrätt som tillkommer upphovsmannen till ett litterärt, vetenskapligt eller konstnärligt verk eller dennes rättsliga efterföljare att offentliggöra och mångfaldiga verket om inte annat föreskrivs i lag.”

13 I artikel 10 Aw föreskrivs följande:

”1. Med litterära, vetenskapliga eller konstnärliga verk förstås i denna lag:

1. Böcker, broschyrer, tidningar, tidskrifter och alla andra skrifter,

...

3. Samlingar av verk, data eller andra självständiga element som sammanställts på ett systematiskt och metodiskt sätt och som var för sig är tillgängliga genom elektroniska medier eller på något annat sätt, utan att det påverkar andra rättigheter till samlingen och utan att det påverkar upphovsrätten eller andra rättigheter till verk, data eller andra element som ingår i samlingen, är skyddade som självständiga verk.

...”

14 I artikel 24a Aw föreskrivs följande:

”1. Det föreligger inte något åsidosättande av upphovsrätt till en samling i den mening som avses i artikel 10.3 när en behörig användare av samlingen mångfaldigar samlingen på ett sätt som är nödvändigt för att få tillgång till den och använda den normalt.

...

3. Det får inte genom avtal göras avsteg från första och andra stycket till nackdel för en behörig användare.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

15 PR Aviation driver en webbplats där konsumenterna kan söka upplysningar om avgångar med lågprisflygbolag, jämföra priser och, mot erläggande av en avgift, boka en avgång. De upplysningar som är nödvändiga för att genomföra en individuell sökning inhämtar PR Aviation automatiskt bland annat från en databank som är sammankopplad med Ryanairs webbplats, vilken också är tillgänglig för konsumenterna.

16 För att få tillgång till denna webbplats krävs att den som besöker webbplatsen godtar Ryanairs allmänna villkor genom att kryssa i en ruta. Vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet omfattade dessa villkor följande:

”2. Ensamåterförsäljning. Denna webbplats och Ryanairs callcenter är ensamåterförsäljare av Ryanairs tjänster. Ryanair.com är den enda webbplatsen som har tillstånd att sälja avgångar med Ryanair. Ryanair tillåter inte andra webbplatser att sälja Ryanairs avgångar, oavsett om det gäller bokning av endast avgångar eller bokning av paketresor. ...

3. Tillåtet användande. Ni får endast använda denna webbplats för följande privata och icke-kommersiella syften: (i) konsultera webbplatsen (ii) boka biljetter (iii) kontrollera och ändra bokningar (iv) kontrollera ankomst- och avgångstider (v) checka in online (vi) gå till andra webbplatser via länkar på denna webbplats (vii) utnyttja andra tjänster som erbjuds på denna webbplats.

Det är förbjudet att använda automatiserade system eller mjukvara för att extrahera från denna webbplats eller från webbplatsen www.bookryanair.com för kommersiella syften om inte tredje man har ingått ett skriftligt licensavtal direkt med Ryanair i vilket tredjeman, uteslutande beträffande prisjämförelser, får tillgång till Ryanairs upplysningar om priser, destinationer och avgångstider.”

- 17 Med åberopande av direktiv 96/9, databaslagen och Aw, har Ryanair hävdade att PR Aviation åsidosatt Ryanairs rättigheter till databasen och att PR Aviation handlat i strid med de allmänna användarvillkoren för webbplatsen, trots att de godtagits av PR Aviation. Ryanair har yrkat att PR Aviation vid vite ska åläggas att inte åsidosätta Ryanairs rättigheter och att PR Aviation ska förpliktas att utge skadestånd.
- 18 Genom dom av den 28 juli 2010 avslog Rechtbank Utrecht (domstolen i Utrecht) Ryanairs yrkande i den mån som detta grundade sig på att direktiv 96/9 och databaslagen hade åsidosatts. Rechtbank Utrecht biföll dock yrkandet till den del som det grundade sig på Aw och förpliktade PR Aviation att upphöra med samtliga kränkningar av Ryanairs upphovsrätt till uppgifter om avgångar samt att utge skadestånd till Ryanair.
- 19 PR Aviation överklagade domen. Ryanair anslutningsöverklagade domen och ifrågasatte Rechtbank Utrechts bedömning att Ryanair inte kan åtnjuta det skydd som föreskrivs i direktiv 96/9 och databaslagen.
- 20 Genom dom av den 13 mars 2012 upphävde Gerechtshof te Amsterdam (appellationsdomstolen i Amsterdam) domen från Rechtbank Utrecht och ogillade Ryanairs anslutningsöverklagande.
- 21 Vad gäller upphovsrätten beslutade Gerechtshof te Amsterdam i huvudsak att PR Aviation, även om den digitala information som offentliggjorts av Ryanair omfattas av skyddet för skrifter ("geschriftenbescherming") i artikel 10.1 punkten 1 Aw, inte hade kränkt Ryanairs rättigheter eftersom dess agerande motsvarade en normal användning i enlighet med 24a.1 Aw, och därmed en legitim sådan, av Ryanairs webbplats. Den tillade att förbudet i Ryanairs allmänna avtalsvillkor om att använda webbplatsen i kommersiellt syfte inte var av sådan art att det ändrade den tidigare gjorda bedömningen, med beaktande av bland annat artikel 24a.3 Aw, vilken motsvarar artikel 15 i direktiv 96/9.
- 22 Vad gäller rätten av sitt eget slag ansåg Gerechtshof te Amsterdam att Ryanair inte hade visat att det föreligger en "väsentlig investering" i databanken, i den mening som avses i direktiv 96/9 och databaslagen.
- 23 Ryanair överklagade domen från Gerechtshof te Amsterdam vid Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen i Nederländerna). Till stöd för sitt överklagande har Ryanair åberopat en enda grund, vilken består av två delar.
- 24 Genom den första delgrunden har Ryanair ifrågasatt Gerechtshof te Amsterdams bedömning att Ryanair inte kunde åberopa skyddet för skrifter i artikel 10.1 punkten 1 Aw.
- 25 I detta avseende anser den hänskjutande domstolen dock att inget annat kriterium än originalitetskriteriet kan ligga till grund för upphovsrättsligt skydd. Då det tydligt framgår av Gerechtshof te Amsterdams dom att Ryanairs databank inte uppfyller detta kriterium, anser den hänskjutande domstolen att den överklagade domen inte kan upphävas på denna delgrund.

- 26 Genom den andra delgrunden för överklagandet, som har återopats i andra hand, har Ryanair i huvudsak gjort gällande att Gerechtshof te Amsterdam felaktigt har bedömt att det faktum att PR Aviation hade åsidosatt förbudet i avtalet, genom att hämta upplysningar från Ryanairs databas för kommersiella syften utan att ha slutit ett skriftligt licensavtal med Ryanair, inte utgjorde ett avtalsbrott från PR Aviations sida.
- 27 I detta avseende ställs den hänskjutande domstolen inför frågan huruvida tillämpningsområdet för direktiv 96/9 omfattar databaser som inte åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt kapitel II i direktivet och inte heller åtnjuter skydd enligt kapitel III i direktivet om skydd av en rätt av sitt eget slag, samt huruvida de begränsningar i avtalsfriheten som följer av artiklarna 6.1, 8 och 15 i samma direktiv följaktligen även gäller för sådana databaser.
- 28 Under dessa omständigheter beslutade Hoge Raad der Nederlanden att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Gäller [direktiv 96/9] även för online-databaser som inte åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt kapitel II i [detta] direktiv och inte heller åtnjuter ett skydd såsom en rätt av sitt eget slag enligt kapitel III i [nämnda] direktiv, vilket innebär att rätten att använda sådana databaser med direkt (eller analog) tillämpning av artiklarna 6.1 och 8, jämförda med artikel 15, i [direktiv 96/9] inte kan begränsas genom avtal?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 29 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga, vilken baseras på antagandet att Ryanairs databank i det nationella målet utgör en databas i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 96/9, vilken dock inte åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt kapitel II i detta direktiv och inte heller åtnjuter ett skydd genom en rätt av sitt eget slag enligt kapitel III i nämnda direktiv, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra, för att få klarhet i huruvida direktiv 96/9 ska tolkas så, att, med beaktande av artiklarna 6.1, 8 och 15 i detta direktiv, friheten att använda en sådan databas inte kan begränsas genom avtal.
- 30 Det ska inledningsvis erinras om att, i enlighet med fast rättspraxis, ett direktiv inte i sig kan medföra skyldigheter för en enskild och att det som sådant således inte kan återopas gentemot denne (se, bland annat, dom Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, punkt 20, dom Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, punkt 46, och dom Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 37).
- 31 Det utgör även fast rättspraxis att den nationella domstolen vid tillämpningen av nationell rätt är skyldig att i möjligaste mån tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte (se, bland annat, domarna Pfeiffer m. fl., C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, punkt 114, Küçükdeveci, EU:C:2010:21, punkt 48, samt Dominguez, EU:C:2012:33, punkt 24).
- 32 Efter dessa inledande förtydliganden bör det påpekas att begreppet ”databas” definieras i artikel 1.2 i kapitel I i direktiv 96/9.
- 33 Trots att, såsom PR Aviation anført, nämnda bestämmelse ger detta begrepp en vidsträckt innebörd som är frikopplad från beaktanden av formellt, tekniskt eller materiellt slag (se, för ett liknande resonemang, dom Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, punkterna 20–32), anger dock definitionen i artikel 1.2 i direktiv 96/9, enligt själva ordalydelsen i direktivet, vad som ”[i] detta direktiv avses” med databas.
- 34 Enligt artikel 1.1 i direktiv 96/9 rör direktivet ”rättsligt skydd för ... databaser”. Direktivet ger i detta avseende två former av rättsligt skydd för databaser. Den första formen, som regleras i artiklarna 3–6 i kapitel II i direktivet, består av skydd genom upphovsrätt och tillämpas, enligt artikel 3.1 i direktivet, på

databaser som på grund av innehållets urval eller sammanställning utgör sådana intellektuella verk som kan utgöra föremål för upphovsrätt. Den andra formen, som regleras av artiklarna 7–11 i kapitel III i direktiv 96/9, består av skydd genom en rätt av sitt eget slag och tillämpas, enligt artikel 7.1 i direktivet, på databaser som vid anskaffning, granskning eller presentation av innehållet fordrar en kvantitets- eller kvalitetsmässigt sett väsentlig investering. Dessa två former av rättsligt skydd är föremål för gemensamma bestämmelser i artiklarna 12–16 i kapitel IV i direktivet.

- 35 Därmed innebär inte, i motsats till vad PR Aviation anfört, den omständigheten att en databas uppfyller kraven i definitionen i artikel 1.2 i direktiv 96/9, att databasen ska anses omfattas av tillämpningen av de bestämmelser i detta direktiv som rör upphovsrätt och/eller en rätt av sitt eget slag, om databasen varken uppfyller villkoret för att tillämpa skyddet för upphovsrätt som anges i artikel 3.1 i direktivet, eller villkoret för att tillämpa ett skydd genom en rätt av sitt eget slag som anges i artikel 7.1 i direktivet.
- 36 Vad gäller de bestämmelser i direktiv 96/9 som den hänskjutande domstolen specifikt hänvisar till i sin fråga, bör det tilläggas att artikel 6.1 i direktivet, vilken under särskilda förutsättningar tillåter den behörige användaren av en databas att utan särskilt tillstånd av databasens upphovsman förfoga över verket i enlighet med artikel 5 i direktivet, liksom den sistnämnda artikeln omfattas av det kapitel i direktivet som handlar om upphovsrätt och därmed inte är tillämplig på databaser som inte skyddas av denna rätt.
- 37 Artikel 8 i direktiv 96/9, i vilken bland annat anges rättigheterna för en behörig användare av en databas, återfinns i kapitlet i detta direktiv som handlar om rätt av sitt eget slag och är följaktligen inte tillämplig på databaser som inte skyddas av denna rätt.
- 38 När det gäller artikel 15 i direktiv 96/9, vilken föreskriver att vissa bestämmelser i detta direktiv är indispositiva genom att ange att avtalsrättsliga bestämmelser som strider mot dessa är ogiltiga, hänvisar den uttryckligen enbart till artiklarna 6.1 och 8 i direktivet.
- 39 Det följer således av syftet och strukturen i direktiv 96/9 att artiklarna 6.1, 8 och 15 i detta direktiv, vilka utgör indispositiva bestämmelser till förmån för behöriga användare av en databas, inte ska tillämpas på databaser som inte åtnjuter upphovsrättsligt skydd eller ett skydd genom en rätt av sitt eget slag enligt direktivet, vilket innebär att direktivet inte utgör hinder för avtalsbestämmelser som har till syfte att villkora användningen av en sådan databas.
- 40 Denna bedömning bekräftas av den allmänna systematiken i direktiv 96/9. Såsom Ryanair och Europeiska kommissionen har framhållit grundar sig detta direktiv på en avvägning mellan, å ena sidan, rättigheterna för den person som skapat databasen och, å andra sidan, rättigheterna för behöriga användare av en sådan databas, det vill säga den tredje part som fått medgivande av upphovsmannen att använda databasen. I detta sammanhang förutsätter tillämpningen av artiklarna 6.1, 8 och 15 i direktiv 96/9, vilka ger rättigheter till dessa behöriga användare och på så sätt begränsar rättigheterna för personen som har skapat databasen, att det finns en databas till vilken dess skapare har rättigheter, antingen genom upphovsrätt enligt artikel 5 i direktivet, eller genom en rätt av sitt eget slag enligt artikel 7 i direktivet. Den saknar däremot relevans för en databas till vilken upphovsmannen, enligt direktiv 96/9, inte har någon av ovannämnda rättigheter.
- 41 I motsats till vad PR Aviation anfört innebär denna tolkning av direktiv 96/9 inte att intresset av att återropa det rättsliga skydd som direktivet ger minskas, på så sätt att upphovsmannen till en databas som skyddas genom detta direktiv, till skillnad från upphovsmannen till en databas som inte skyddas av direktivet, inte skulle få friheten att genom avtal begränsa rättigheterna för användarna till databasen.
- 42 En sådan argumentation tar nämligen inte hänsyn till de rättsliga och ekonomiska intressena, för den person som har investerat i att skapa en databas, av systemet med automatiskt skydd, som harmoniserats i medlemsstaterna och som är förenat med ensamrätt, enligt upphovsrätt, att utföra

eller tillåta de handlingar som avses i artikel 5 i direktiv 96/9 samt att, enligt en rätt av sitt eget slag, förbjuda de handlingar som avses i artiklarna 7.1, 7.5 och 8.2 i detta direktiv. Såsom kommissionen påpekade vid den muntliga förhandlingen, förutsätter inte åtnjutandet av detta skydd fullgörandet av någon administrativ formalitet och kräver inte att någon överenskommelse först ingås.

- 43 Om upphovsmannen till en databas som skyddas genom direktiv 96/9 bestämmer sig för att tillåta användandet av sin databas eller av en kopia av denna, får han dock, vilket bekräftas av skäl 34 i direktivet, utforma ramarna för detta användande i ett avtal som ingås med den behörige användaren. I avtalet ska det, med iakttagande av bestämmelserna i direktivet, anges för vilket ”ändamål och på [vilket] sätt” användningen av databasen eller kopian får ske.
- 44 När det däremot gäller en databas som inte omfattas av direktiv 96/9, kommer inte dess upphovsman i åtnjutande av det system för rättsligt skydd som införts genom detta direktiv, vilket innebär att upphovsmannen endast kan åberopa ett skydd för denna databas enligt tillämplig nationell rätt.
- 45 Med hänsyn till det ovan anförda ska frågan besvaras enligt följande. Direktiv 96/9 ska tolkas så, att det inte är tillämpligt på en databas som inte omfattas av upphovsrättsligt skydd eller ett skydd genom en rätt av sitt eget slag enligt direktivet, vilket innebär att artiklarna 6.1, 8 och 15 i direktivet inte utgör hinder för upphovsmannen till databasen att fastställa avtalsmässiga begränsningar av tredje parts användning av databasen, utan att detta påverkar tillämplig nationell rätt.

Rättegångskostnader

- 46 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser ska tolkas så, att det inte är tillämpligt på en databas som inte omfattas av upphovsrättsligt skydd eller ett skydd genom en rätt av sitt eget slag enligt direktivet, vilket innebär att artiklarna 6.1, 8 och 15 i direktivet inte utgör hinder för upphovsmannen till databasen att fastställa avtalsmässiga begränsningar av tredje parts användning av databasen, utan att detta påverkar tillämplig nationell rätt.

Underskrifter